

RP 263/2018 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av viltskadelagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att viltskadelagen ändras. Det föreslås att paragrafen om den särskilda ersättning som betalas för exceptionellt stora skador på ren ska upphävas. Enligt propositionen ska skador som stora rovdjur orsakar på odling, husdjur och lösöre, även skador på hund, ersättas fullt ut på samma sätt som personskador. Påvisbarheten av skador på ren ska förbättras genom bestämmelser om en skyldighet att fotografera och märka ut skadeplatsen i terrängen och att ange skadeplatsens läge med hjälp av koordinater.

I lagen föreskrivs om grunder utifrån vilka Landsbygdsverket kan meddela föreskrifter om normskördeområden, normskördar och om priser per enhet på olika växtarter som tillämpas vid ersättning för de skador på odling som orsakas av vilt. Hänvisningarna till den upphävda lagen om ersättande av skördeskador ska slopas i lagen. I bestämmelserna om ersättning för skador på odling ska den precisering som krävs enligt Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd göras.

Lagen avses träda i kraft den 1 april 2019.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
innehåll	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 Nuläge	3
1.1 Lagstiftning och praxis.....	3
1.2 Bedömning av nuläget	4
2 Målsättning och de viktigaste förslagen.....	4
3 Propositionens konsekvenser	5
4 Beredningen av propositionen	5
5 Samband med andra propositioner.....	7
DETALJMOTIVERING	8
1 Lagförslag	8
2 Ikraftträdande.....	12
Lagförslag.....	14
Lag om ändring av viltskadelagen.....	14
Bilaga.....	18
Parallelltext.....	18
Lag om ändring av viltskadelagen.....	18

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

I 9 § i viltskadelagen (105/2009) finns det bestämmelser om kopplingen mellan ersättningar och statsbudgeten. Om ersättningar inte kan betalas till fullt belopp inom ramen för budgeten, minskas ersättningsbeloppet i samma proportion för alla som har rätt till ersättning. Beloppen minskas dock inte vid ersättning för personskada. Ersättningarna för skador orsakade av stora rovdjur 2017 skars ner med 26 procent, dvs. med ca 3 miljoner euro.

I 10 § i viltskadelagen finns det bestämmelser om ersättning för skador på odling. Enligt 2 mom. används vid beräkningen av skadebeloppet som pris per enhet för odlingsväxter och normskörd i lagen om ersättande av skördeskador (1214/2000), nedan *skördeskadelagen*, eller med stöd av den eller 3 mom. fastställda priser per enhet och normskördar för respektive område.

Enligt paragrafens 3 mom. utfärdar Landsbygdsverket vid behov bestämmelser om de priser per enhet och normskördar som ska användas då ersättning betalas för trädgårds- och plantskoleväxter och för sådana odlingsväxter som inte nämns i skördeskadelagen. Vid fastställande av enhetspris och normskördar tillämpas bestämmelserna i 6 och 7 § i skördeskadelagen om fastställande av de priser per enhet och normskördar på olika växtarter som ska tillämpas vid värderingen av skördeskador. Lagen om upphävande av lagen om ersättande av skördeskador (1191/2013) trädde i kraft den 1 januari 2017.

Enligt 11 § i viltskadelagen kan skador på husdjur och andra djur som orsakats av vilt ersättas högst till ett belopp som motsvarar det gängse värdet av det dödade eller på grund av skada avlivade djuret. För ett skadat djur kan ersättning betalas högst till ett belopp som motsvarar veterinärkostnaderna och förlusten av avkastningen, dock högst till ett belopp som motsvarar det gängse värdet av djuret eller honungen. För ett skadat djur möjliggör regleringen en ersättning på 100 procent av det gängse värdet av djuret.

Enligt 15 § i viltskadelagen kan det för exceptionellt stora skador på ren betalas särskild ersättning när mängden skador på ren i renbeteslaget under de tre föregående åren i relation till det sammanlagda antalet livrenar och slaktrenar uppnår en minsta mängd som bestäms genom förordning av statsrådet (3 procent). Som särskild ersättning har det betalats två gånger ersättningen enligt 13 §. De renbeteslag som har rätt till denna s.k. Lex Halla-ersättning fastställs genom ett förvaltningsbeslut av jord- och skogsbruksministeriet. I praktiken har en skadeli-dande som fått förhöjd ersättning fått tre gånger det gängse värdet av en ren som dödats av ett rovdjur.

Enligt 23 § i viltskadelagen ska den som ämnar ansöka om i denna lag avsedd ersättning för skada som orsakats av vilt efter att ha upptäckt skadan utan dröjsmål göra en skadeanmälan för konstaterande och värdering av skadan samt för andra i saken påkallade åtgärder. Vid skador på ren ska renbeteslaget göra skadeanmälan utifrån anmälan från renägaren eller någon annan person.

Skadeanmälan görs vid personskador hos polisen på skadefallsorten, vid skador på odling, djur, lösöre och ren hos landsbygdsnäringsmyndigheten på skadefallsorten och vid skogsskador hos den behöriga skogscentralen på skadefallsorten. I skadeanmälan ska det bl.a. ges uppgifter om vad som orsakat skadan, tidpunkten för skadan och platsen där skadan inträffat.

Landsbygdsverket fastställer formuläret för anmälningsblanketten och får utfärda närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid den tekniska behandlingen av skadeanmälningar.

1.2 Bedömning av nuläget

Skador på ren

Om anslaget i budgeten inte tillåter full ersättning för skadorna, ska alla ersättningar skäras ner i samma förhållande, dock inte ersättningarna för personskador. Någon minskning av antalet Lex Halla-renbeteslag finns inte inom synhåll, snarare tvärtom. Nästan varje år har något renbeteslag börjat få förhöjd ersättning. År 2009, när viltskadelagen trädde i kraft, omfattades fyra renbeteslag av ersättningen. År 2017 omfattades redan tio renbeteslag av ersättningen och över hälften av ersättningarna för skador på ren, dvs. 4,3 miljoner euro av 8,3 miljoner euro, gick till dessa renbeteslag.

Rättslig grund för systemet för ersättning för skador på ren är artikel 213 i enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden (Single CMO Regulation). Kommissionens genomförandebeslut (31.3.2016, C(2016) 1752 final) begränsar ersättningarna till renhus-hållningen till 10 miljoner euro. Det höjda priset på renkött och de kalkylmässiga elementen i anslutning till skador på ren, såsom ersättningen för försvunna kalvar och de exceptionellt stora skadorna på ren (s.k. Lex Halla), har lett till att de ersättningar som ska betalas för skador orsakade av stora rovdjur har stigit till nästan 12 miljoner euro. De allt högre ersättningarna för skador på ren innebär att inte heller skador på husdjur och hundar som orsakats av stora rovdjur kan ersättas till fullt belopp. Detta bidrar till att ytterligare skärpa den konflikt som stora rovdjur orsakar. Trots att ersättningarna för skador på ren på grund av kommissionens genomförandebeslut är begränsade till 10 miljoner euro, leder den del som överstiger 10 miljoner euro till en högre nedskärningsprocent när det gäller skador på odlingar, djur och lösöre.

Ersättningarna för skador på ren som orsakades av stora rovdjur 2016 skars ner med 4 procent på grund av kommissionens betalningstak. I fråga om de skador som inträffat 2017 var nedskärningen redan 26 procent, dvs. ca 3 miljoner euro, och den gällde samtliga skador eftersom det i budgetpropositionen för 2018 inte fanns anslag för att ersätta skadorna till fullt belopp. År 2018 väntas antalet skador som ska ersättas ligga på samma nivå som 2017, vilket innebär att det anslag som föreslagits i budgetpropositionen för 2019 inte heller gör det möjligt att ersätta skadorna till fullt belopp. De ersättningar som ska betalas måste skäras ner med uppskattningsvis ca 3,6 miljoner euro.

Skador på odling

Landsbygdsverket meddelar årligen områdesspecifika föreskrifter om de priser per enhet och de normskördar för olika växtarter som ska tillämpas vid värderingen av skador på odlingar. Landsbygdsverkets bemyndigande att meddela föreskrifter har begränsats genom en hänvisning till skördeskadelagen, som upphävdes den 1 januari 2017.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att främja likabehandling av de skadelidande när de anvisade anslagen inte tillåter full ersättning för skadorna. Genom propositionen förbättras dessutom möjligheterna att påvisa skador på ren.

Det föreslås att bestämmelserna om den särskilda ersättning som betalas för exceptionellt stora skador på ren ska upphävas. Skador på ren orsakade av stora rovdjur ska åtskiljas från skador

på odling, djur och lösöre så att ersättning för skador på odling, djur och lösöre, inklusive skador på hundar och bin, i fortsättningen ska betalas till fullt belopp på samma sätt som för personskador.

Till anmälan om skada ska det utöver de utredningar som för närvarande krävs fogas en uppgift om tidpunkten då skadan har uppdragats. För skador på ren ska dessutom skadeplatsens läge uppges med hjälp av koordinater samt företes ett fotografi på skadeobjektet som märkts ut i terrängen samt på omgivningen där skadan inträffat. När det gäller skador på ren införs en skyldighet att märka ut skadeplatsen i terrängen.

3 Propositionens konsekvenser

Upphävandet av den paragraf som gäller särskild ersättning för exceptionellt stora skador på ren (s.k. Lex Halla) har en minskande effekt på ersättningarna för rovdjursskador på 2,9 miljoner euro om man utgår från ersättningsbeloppen 2017. Detta påverkar skadeersättningarna till renbeteslagen Halla (2009), Hossa-Irni (2009), Näljänkä (2009), Kallioluoma (2009), Alakitka (2010), Pohjois-Salla (2011), Oivanki (2011), Käsivarsi (2013), Kyrö (2014) och Paatsjoki (2016). Inom parentes anges det år då renbeteslaget börjat få förhöjd ersättning.

För ovan nämnda tio renbeteslag uppgick Lex Halla-ersättningen för skador på ren till 2,96 miljoner euro 2017, men på grund av nedskärningen på 26 procent utbetalades 2,19 miljoner euro. Om skadorna orsakade av rovdjur 2018 hålls på samma nivå som 2017 uppgår ersättningen till ca 11,9 miljoner euro.

När Lex Halla-ersättning inte längre betalas för skador som inträffat 2018 sjunker ersättningen för skador på ren med 2,96 miljoner euro. Ersättningen för skador på ren skulle alltså uppgå till 8,3 miljoner euro, vilket också understiger kommissionens betalningstak. Av de skador som orsakas av stora rovdjur är över 94 procent skador på ren, vilket innebär att full ersättning för skador på odling, djur lösöre och bin (inklusive skador på hundar) medför ett tillägg på endast ca 0,1 miljoner euro jämfört med de ersättningar som betalades 2017. Skador på ren som orsakats av stora rovdjur ska alltså ersättas inom ramen för budgeten.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet och Sametinget har med anledning av förslaget till proposition fört i 9 § i sametingslagen avsedda förhandlingar den 13 september 2018. Propositionen har varit på remiss hos Finlands viltcentral, jaktvårdsföreningarna, finansministeriet, justitieministeriet, miljöministeriet, inrikesministeriet, Polisstyrelsen, Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund ry, Landsbygdsverket, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Naturresursinstitutet, Forststyrelsen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Finlands naturskyddsförbund rf, WWF Finland, Sametinget, Saamelaispaliskunnat ry, Renbeteslagsföreningen och Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf. Det kom in sammanlagt 31 yttranden.

Propositionen fick ett brett stöd av remissinstanserna. Upphävandet av den förhöjda s.k. Lex Halla-ersättningen för exceptionellt stora skador på ren samt ersättningen av skador på husdjur till fullt belopp liksom även förbättringen i fråga om skyldigheten att påvisa skador på ren ansågs vara behövliga och väl motiverade ändringar. En del av remissinstanserna ansåg att viltskadelagen bör ändras i större utsträckning. I remissvaren föreslogs det också konkreta förslag till ändringar av många andra paragrafer i viltskadelagen än de som ingick i det lagförslag som sändes på remiss.

RP 263/2018 rd

Varken finansministeriet eller justitieministeriet hade något att anmärka mot förslagen. Kuumo märkesdistrikt (renbeteslagen Oivanki, Kallioluoma, Hossa-Irni och Alakitka) motsatte sig förslaget och föreslog i stället att rovdjursstammarna avsevärt reduceras och att platser för åtelkfotografering förbjuds. Suomen porosaamelaiset ansåg det inte vara rätt att åtskilja skador på ren och andra skador. Föreningen motsätter sig också skyldigheten att fotografera och märka ut platsen i terrängen eftersom det inte går att garantera en fungerande utrustning bl.a. på grund av avsaknad av nätförbindelser, dåliga förbindelser, dåligt fungerande fotograferingsutrustning i kalla förhållanden eller avsaknad av sådan utrustning. Renbeteslagsföreningen föreslog att man för att kompensera för slopandet av Lex Halla-ersättningen bör höja ersättningen på en och en halv gång gångse värde till två gånger gångse värde för en hittad ren och att man ska betala ersättning för kalvar som hittats sommartid och som för närvarande ersätts i form av ersättning för försvunna kalvar. En ersättning för kalvar skulle medföra en kostnad på 100 000 euro. Sistnämnda förslag har också lagts fram av Kiiminki renbeteslag.

Finlands viltcentral förde fram sin oro för att en reglering som innebär att det sammanlagda beloppet av de minimis-stöd inom jordbrukssektorn inte får överstiga 15 000 euro per företag under en period av tre skatteår kan leda till att företag av olika storlek försätts i en ojämlig ställning beroende på arealen och produktionsinriktningen. I några yttranden har det förts fram en oro för om avsaknaden av ett fotografi eller en utmärkning av platsen kan leda till att en skada på ren inte godkänns.

Landsbygdsverket bad att man beaktar att det nuvarande ämbetsverket, Livsmedelssäkerhetsverket och Lantmäteriverkets central för ICT-tjänster sammanslås till Livsmedelsverket den 1 januari 2019 och föreslog också att ett produktionsdjur ska definieras vid ersättningen av skador på djur. För att undvika extra arbete i kommunerna föreslog Landsbygdsverket att det i skadeanmälan ska anges vilket koordinatsystem som har använts. Naturresursinstitutet föreslog att det i beskrivningen av nuläget i motiveringen ska anges hur skador på ren för närvarande ersätts i de flesta renbeteslagen och göras en bedömning av hur detta förfarande för ersättning av skador på ren fungerar. I detaljmotiveringen bör det preciseras att bestämmelsen i 13 § om ersättning för skada på ren och i 14 § om ersättning för försvunna kalvar förblir i kraft i nuvarande form.

Miljöministeriet konstaterade att den föreslagna ändringen om att skador på odling, djur och lösöre i fortsättningen ska ersättas till fullt belopp kan ha återverkningar på grunderna för den ersättning som ska betalas för skador orsakade av arter som är fridlysta med stöd av naturvårdslagen. De föreslagna ändringarna kan dock öka acceptansen för närvaron av stora rovdjur.

WWF föreslog att systemet för ersättning av skador orsakade av rovdjur ändras i sin helhet så att det blir revirbaserat och att ersättningar för skador orsakade av rovdjur ska betalas endast till sådana renbeteslag i vilka det högsta tillåtna antalet renar inte överskrider. Suomen porosaamelaiset föreslog att samernas renskötsel ska särskiljas till ett eget system för miljöanvändning och att det för tryggandet av dess förhållanden behövs egen lagstiftning. MTK och MTK-Lappi föreslog bl.a. att ersättning också ska betalas för kostnader för insamling av kadaver och arbetskostnader för byggande av stängsel och underhåll av skydd samt att försvunna djur ska ersättas. Renbeteslagsföreningen, Kiiminki renbeteslag och Suomen porosaamelaiset föreslog att skador på ren alltid ska ersättas till fullt belopp och att skador ska ersättas också utanför rikets gränser och renskötselområdet. Landsbygdsverket föreslog bl.a. ändringar i de paragrafer som gäller inlämnande av ansökan, innehållet i ansökan om ersättning, Landsbygdsverkets uppgifter samt ersättning av skogsskador som orsakats av hjortdjur.

Sametinget föreslog att man i stället för Lex Halla-systemet i fortsättningen ska betala ersättning för skador orsakade av rovdjur inom samernas hembygdsområde så att ersättningen är två

RP 263/2018 rd

gångar värdet av en ren som dödats av ett rovdjur. Systemet skulle därmed vara jämlikt och den ersättning som betalas kunde oberoende av område åtminstone nästan helt motsvara de totala skadorna och kringkostnaderna. Sametinget ansåg att skyldigheten att fotografera skadepplatserna var särskilt problematisk eftersom denna skyldighet kan öka ojämlikheten mellan renskötare i olika områden eftersom det finns stora skillnader mellan renbeteslagen när det gäller det praktiska renskötselarbetet och även förhållandena. Finska staten bör dessutom utan dröjsmål reservera tillräckliga anslag för betalningen av ersättningar i budgetarna för kommande år samt, för att lösa den akuta situationen, omedelbart sörja för betalningen av 2017 års ersättningar till fullt belopp antingen med medel utanför budgeten eller genom en tilläggsbudget.

Utifrån Landsbygdsverkets yttrande har 23 § ändrats så att det är den skadelidandes renbeteslag, i stället för skadefallsortens renbeteslag, som ska göra skadeanmälan utifrån de uppgifter som renbeteslaget fått från renägaren eller någon annan person. Till 31 § om inlämnande av ansökan har det fogats ett nytt moment enligt vilket ansökan om ersättning ska lämnas in inom en månad från anmälan om skadan på ren, om det inte ordnas någon terrängundersökning med anledning av skadan. Bestämmelserna motsvarar gällande ersättningspraxis. Paragrafen om beslut om ersättning (33 §) har ändrats så att ett beslut om ersättning och handlingar som hänförs till behandlingen av ett ärende får undertecknas maskinellt.

I regleringen i 11 § beaktas Europeiska unionens riktlinjer för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden 2014–2020, sådana de lyder ändrade genom det tillkännagivande som publicerades den 9 november 2018 i Europeiska unionens officiella tidning C 403. Veterinärkostnader som föranleds av skötseln av skadade djur ska därmed ersättas fullt ut till ett belopp som motsvarar det gängse värdet av djuret.

5 Samband med andra propositioner

I riksdagen behandlas för närvarande regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om verkställigheten av landskapsreformen och om omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter (RP 14/2018), i vilken det föreslås att 10, 23 och 26 § i viltskadelagen ändras. Dessa paragrafer föreslås bli ändrade också genom denna proposition. Förslagen ska vid behov samordnas.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

9 §. Ersättningens belopp. Största delen av de skador som ska ersättas med stöd av viltskadelagen är skador på ren som orsakats av stora rovdjur. År 2017 steg skadorna på ren till 11,2 miljoner euro. Rättslig grund för systemet för ersättning för skador på ren är artikel 213 i enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden (Single CMO Regulation). Kommissionens genomförandebeslut (31.3.2016, C(2016) 1752 final) begränsar ersättningarna till renhushållningen till 10 miljoner euro.

Det ökade antalet skador på ren kan i framtiden allt oftare leda till en situation där ersättningarna måste skäras ner för alla skadelidande. Om skadorna på ren stiger så att de överstiger gränsen på 10 miljoner euro kommer också nedskärningsprocenten för skador på husdjur att stiga. Exempelvis 2016 skars skadorna på ren ner med 4 procent på grund av kommissionens genomförandebeslut, men skadorna på husdjur kunde betalas till fullt belopp. Det anslag som i statsbudgeten reserverats för skador orsakade av stora rovdjur, dvs. 8,9 miljoner euro, räckte dock inte 2017 till för att ersätta skadorna till fullt belopp. Ersättningarna för skador orsakade av stora rovdjur måste skäras ner med 26 procent, dvs. med ca 3 miljoner euro. Över 94 procent av skadorna var skador på ren. Andra skador än skador på ren som orsakats av stora rovdjur uppgick 2017 till sammanlagt knappt 0,6 miljoner euro. På grund av nedskärningen kunde endast 0,46 miljoner euro av dessa ersättningar betalas ut. De skador som orsakats av rovdjur inom renskötselområdet har alltså större inverkan på utbetalningen av ersättningar i övriga Finland än på utbetalningen av ersättning för skador på ren, eftersom kommissionens betalningstak innebär att nedskärningen inom renhushållningen var 17 procent, medan den var 26 procent vid skador på husdjur.

I centrum för den konflikt som orsakas av stora rovdjur står i synnerhet vargen. En stor del av de skador som vargen orsakar är skador på jakthundar. När det gäller skador orsakade av stora rovdjur orsakar förlusten av en hund exceptionellt stor sorg och därför har förlusten av en hund till skillnad från andra husdjur i jord- och skogsbruksministeriets förordning om de verkliga värden som tillämpas vid ersättning för skador på djur (834/2018) kompenseras så att en hunds framgång i hundutställningar och hundprov höjer hundens värde. Exempelvis värderas skolning till jakthund högre än enbart hundens gängse värde.

I syfte att förhindra skador på hund försöker jägarna i allmänhet ta reda på om det finns vargar inom jaktområdet innan de släpper loss sina hundar. De vanligaste sätten är att fråga andra om förekomsten av varg och att leta efter vargspår. De mest effektiva sätten att skydda jakthundar mot varg torde vara att förse vargarna med halsband som är utrustade med GPS-sändare, att använda tjänsten riistahavainnot.fi och att jägarna själva är aktiva för att utreda var det förekommer varg. De skador som vargen orsakar på hundar beror nödvändigtvis inte så mycket på antalet vargar som på näringsituationen i området. De skador som vargen orsakar på hundar gör i vilket fall som helst vargkonflikten värre, och därför är det ändamålsenligt att till fullt belopp ersätta de skador som stora rovdjur orsakat på hund. Ändringen ökar de lokala invånarnas tolerans mot närvaron av stora rovdjur.

Jord- och skogsbruksministeriet beviljar årligen ca 300 000 euro till Finlands viltcentral för förhindrande av skador orsakade av stora rovdjur. Med anslaget har det skaffats över 110 kilometer elektrifierat rovdjursstängsel till husdjursgårdarna. Erfarenheterna visar att de elektrifierade rovdjursstängsel som skaffats för att skydda husdjuren fungerar väl och förhindrar skador orsakade av stora rovdjur i flera år. Skador som stora rovdjur orsakat på odlingar, djur och lösöre, inklusive hundar och bin, har därmed stabiliserats på en måttfull och mycket förut-

sägbar nivå på ca 0,4–0,6 miljoner euro, och därför kan det anses motiverat att betala full ersättning för dem. I andra delar av Finland påverkar de skador som orsakas av rovdjur hundratals människor årligen och dessa skador har en stark koppling till den sociala acceptansen för stora rovdjur. I synnerhet skador på hund som orsakats av varg betraktas som allvarliga.

År	Euro
2010	349 293
2011	473 043
2012	450 842
2013	502 124
2014	468 084
2015	494 101
2016	458 261
2017	597 362

Tabell 1. Antalet skador på odling, djur, och lösöre 2010–2017 (euro).

I 2 mom. föreskrivs det att om ersättningar inte kan betalas till fullt belopp inom ramen för budgeten, minskas ersättningsbeloppet i samma proportion för alla som har rätt till ersättning. Beloppen minskas dock inte vid ersättning för personskada. Bestämmelsen i momentet ändras så att beloppen inte heller minskas vid ersättning för de skador på odling, djur eller lösöre som orsakas av stora rovdjur.

Ett förslag om att ersättningarna för skador inom renskötselområdet och i andra delar av Finland ska skiljas åt har lagts fram även i en utvärdering av den nationella rovdjurspolitiken (Ruralia-institutet 2014). För åtskiljande talar det att skador på ren har en annan rättslig grund jämfört med andra skador och att skador på ren är förenade med flera kalkylmässiga element. På grund av det stora antalet skador på ren kan de inte heller undersökas annat än slumpmässigt eller med stickprov. Alla skador på odling, djur och lösegendom undersöks och över dem görs det också terrängundersökningsrapporter. Skador på ren ska ersättas som tidigare, dvs. i enlighet med kommissionens betalningstak eller inom ramen för budgeten.

10 §. Ersättning för skador på odling. Landsbygdsverket meddelar årligen områdesspecifika föreskrifter om de priser per enhet och de normskördar för olika växtarter som ska tillämpas vid värderingen av skador på odlingar. Landsbygdsverkets bemyndigande att meddela föreskrifter har begränsats genom en hänvisning till skördeskadelagen, i vilken det föreskrivs om grunderna för fastställande av de priser per enhet och normskördar som ska tillämpas vid värderingen av skador.

Lagen om upphävande av lagen om ersättande av skördeskador (1191/2013) trädde i kraft den 1 januari 2017, och därför föreslås att det i 10 § i viltskadelagen görs de tekniska ändringar som upphävande av skördeskadelagen förutsätter. I sak kvarstår bestämmelserna om fastställande av priser per enhet och normskördar för olika växtarter i huvudsak oförändrade.

Paragrafens 1 mom. ändras inte. Enligt 2 mom. ska Landsbygdsverket årligen meddela föreskrifter om normskördeområden, normskördar och om priser per enhet på olika växtarter som ska tillämpas vid värderingen av skördeskador. I momentet ska det dessutom föreskrivas om grunderna för fastställande av priserna per enhet och normskördarna.

I 3 mom. föreskrivs det om beräkningen av värdet av en växtarts normskörd. Värdet av en växtarts normskörd beräknas i enlighet med rådande praxis genom att det pris per enhet som enligt Landsbygdsverkets föreskrift fastställts för växtarten i fråga används som koefficient.

10 a §. Ersättning för vissa skador på odling. Ersättning för skador som hjorddjur orsakat på en odling betalas i form av stöd av mindre betydelse (de minimis-stöd). Vid beviljande av stödet ska kommissionens förordningar iakttas. Stöden kan delas in i allmänt stöd av mindre betydelse och stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn. Det sammanlagda beloppet av de minimis-stöd inom jordbrukssektorn får inte överstiga 15 000 euro per företag under en period av tre skatteår. Dessutom får det sammanlagda beloppet av samtliga de minimis-stöd inte överstiga 200 000 euro per företag under motsvarande tidsperiod.

När Finland anslöt sig till Europeiska unionen gjordes en anmälan om Finlands ersättningssystem till kommissionen. Systemet har inte tidigare innefattat några andra stödgränser än de begränsningar som statsbudgeten ställer. Europeiska kommissionen meddelade den 21 oktober 2014 (Ref. Ares(2014)3481130 - 21/10/2014) att alla statliga stöd är tidsbegränsade, vilket innebär att också stödssystem som ursprungligen godkänts för obestämd tid måste notifieras på nytt före utgången av 2014 om de alltjämt tillämpas. Jord- och skogsbruksministeriet har inte notifierat systemet för ersättning av skador som hjorddjur orsakat jordbruket eftersom en rättslig grund saknas. Jord- och skogsbruksministeriet hörde sig för hos justitiekanslersämbetet om ersättningarna för 2014 kunde betalas utan att de minimis-regeln iakttogs. Om bestämmelsen iakttogs kunde det leda till att ersättningarna till vissa skadelidande skars ner.

Enligt justitiekanslersämbetets ställningstagande (12.5.2015, Dnr 208/324/2015) kunde ersättning för 2014 års skador betalas såsom tidigare på grund av principen om förtroendeskydd, men även i de besluten ska de skadelidande informeras om att stödet är förenat med en indrivningsrisk. Detta innebär att kommissionens ovan nämnda tolkning och de minimis-reglerna har iakttagits sedan 2015 på skador som hjorddjur orsakat jordbruket, men det finns inte några bestämmelser om saken i viltskadelagen. Sakläget har dock konstaterats i de beslut av jord- och skogsbruksministeriet i vilka anslag beviljas Landsbygdsverket för betalning av ersättning för skador, och det har förutsatts att Landsbygdsverket ska underrätta de skadelidande om att stödet till sin natur är av mindre betydelse.

I den nya paragrafen konstateras den nuvarande ersättningspraxisen på lagnivå. Enligt förslaget beviljas ersättning för skador som hjorddjur orsakat på odling i form av stöd av mindre betydelse. Bestämmelser om beviljande av sådant stöd finns i kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn och i kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse.

11 §. Ersättning för skador på djur. Paragrafens 1 mom. ändras så att det till momentet fogas en bestämmelse om att ersättning inte betalas för försvunna djur. Till denna del motsvarar regleringen gällande ersättningspraxis. I 2 mom. ändras språkdräkten.

15 §. Exceptionellt stora skador på ren. Det föreslås att paragrafen ska upphävas. Enligt gällande paragraf kan det för exceptionellt stora skador på ren betalas särskild ersättning när mängden skador på ren i renbeteslaget under de tre föregående åren i relation till det sammanlagda antalet livrenar och slaktrenar uppnår en minsta mängd som bestäms närmare genom förordning av statsrådet (3 procent). Som särskild ersättning har det betalats två gånger ersättningen enligt 13 §. I praktiken har en skadelidande som fått förhöjd ersättning fått tre gånger det gängse värdet av en ren som dödats av ett rovdjur. För avelsvajor har ersättningen alltså varit över 2 700 euro. Av ersättningarna för skador på ren betalades 52 procent 2017 till de s.k. Lex Halla-renbeteslagen, som redan är tio till antalet. År 2009 fanns det endast fyra renbeteslag som fick förhöjd ersättning.

Det föreslås att paragrafen upphävs eftersom renägarna anser att ersättningselementet är ojämnt i synnerhet nu när ersättningarna inte har kunnat betalas till fullt belopp. I vissa renbeteslag som omfattas av den förhöjda ersättningen har ersättningen inte motiverat till att ansöka om dispens för jakt på stora rovdjur inte ens när det gäller individer som orsakar betydande skador, och i vissa renbeteslag som ligger nära gränsen på 3 procent har det inte nödvändigtvis idkats jakt en enda gång med en ansökt dispens.

Ersättningen har också lett till osund verksamhet eftersom det i renbeteslag som lidit stora skador på ren har köpts renkalvar som i praktiken gått till de stora rovdjuren. Jord- och skogsbruksministeriet har haft som mål att minska antalet skador på ren men eftersom järven orsakar mera skador än alla andra stora rovdjur tillsammans och jakten på den har varit mycket begränsad under de över 30 åren med total fridlysning har det inte gått att avsevärt minska skadorna på ren. Ersättningsbeloppen beror i så stor grad på de kalkylmässiga elementen att ersättningsbeloppen stiger avsevärt snabbare än det är möjligt att med dispens minska skadorna. Exempelvis Landsbygdsverkets uppgift att med fem års intervaller justera priset på renkött gjorde att ersättningarna för skador på ren steg med 33 procent 2016. Innan viltskadlagen och dess kalkylmässiga element infördes skulle skadeersättningarna för ca 5 000 hittade renar ha uppgått till ca 3,8 miljoner euro. På knappa tio år har det proportionerliga ersättningsbeloppet för en hittad ren därmed tredubblats och ersättningar ska betalas till ett belopp av 11,2 miljoner euro för samma mängd renar.

23 §. Anmälan om skada. I skadeanmälan ska det för närvarande i enlighet med sakens natur uppges detaljerade uppgifter om bl.a. den skadelidandes namn-, adress-, lägenhets- och övriga kontaktuppgifter, platsen där skadan inträffat och geografisk information, vad som orsakat skadan, tidpunkten för skadan, växtart, skadeareal och mängden förstörd skörd, djurart och antalet döda eller skadade djur, arten av och mängden lösöre som förstörts eller skadats och en eventuell försäkring.

Det föreslås att bestämmelsen i paragrafen ändras i fråga om skador på ren så att det i skadeanmälan ska uppges skadeplatsens exakta läge med hjälp av koordinater. Skadeplatsen ska också märkas ut i terrängen med tanke på eventuella undersökningar. I skadeanmälan ska det ingå ett fotografi på skadeobjektet som märkts ut i terrängen samt på omgivningen där skadan inträffat. Dessutom ska renbeteslaget och renbeteslagets nummer uppges. Den skadelidandes renbeteslag gör skadeanmälan utifrån de uppgifter som renbeteslaget fått från renägaren eller någon annan person. Skadeanmälan får också göras elektroniskt. I paragrafen görs också vissa språkliga ändringar.

Enligt slutrapporten (20.12.2012, Dnr 471/324/2014) från ett projekt som gällde skador orsakade av rovdjur i renbeteslag i norra delen av renskötselområdet 2008–2016 och som finansierades av jord- och skogsbruksministeriet tog det i genomsnitt sex dygn från det att en skada inträffat till att den anmäldes och likaså sex dagar från anmälan till den dag då undersökningen gjordes. Från den dag då skadan inträffade fram till undersökningen tog det alltså i genomsnitt tolv dygn, dvs. nästan två veckor. Som mest gick det upp till över en månad innan undersökningen gjordes. I praktiken tog det ofta alltför lång tid innan skadan konstaterades, i synnerhet i fjällområdet. Skador på ren som anmäls orsakade av rovdjur undersöktes 2008–2016 så att sammanlagt 1 025 renkadaver undersöktes i 11 olika renbeteslag. Eftersom skadeplatserna inte märktes ut i terrängen var de svåra att hitta utan hjälp av renkarlarna. I anmälningarna var koordinaterna felaktiga i 12 procent av fallen, och med fel koordinater gick det inte att hitta eventuella renkadaver. De vanligaste orsakerna till att det inte gick att med säkerhet konstatera anmälda skador och eventuella rovdjur var följande brister på skadeplatsen: 1) renkadavret var redan mycket uppätet (ca 62 %), 2) man kunde inte ens hitta blod på skadeplatsen (12 %), 3) det fanns inga spår efter rovdjur (7 %), 4) renens huvud kunde inte hittas på skadeplatsen (4 %) och 5) kadavret var redan för gammalt (4 %).

Skyldigheten att anmäla skadeplatsens exakta läge med hjälp av koordinater och att märka ut skadan i terrängen gör det lättare att hitta en dödad ren vid en eventuell undersökning i terrängen. Vid utmärkningen av skadeplatsen kan man använda t.ex. biologiskt nedbrytbara märkband. Fotografier av skadeplatsen och skadeobjektet förbättrar renkarlarnas rättskydd eftersom ett renkadaver och spåren efter dödsorsaken och den som orsakat skadan försvinner snabbt i terrängen, t.o.m. på någon dag. Allt som allt förbättrar en ökad skyldighet att påvisa en skada systemets genomskinlighet. Om programmet Pesä tas i bruk för dokumenteringen av en skada minskar renbeteslagets och landsbygdsnäringsmyndighetens byråkrati eftersom varje uppgift registreras endast en gång i systemen. Via programmet har renbeteslaget fortlöpande tillgång till uppgifter om det aktuella antalet skador orsakade av rovdjur.

Med hjälp av fotografier är det möjligt att minska osäkerhetsfaktorerna i anslutning till konstaterandet av skador och kritiken mot ersättningssystemet utan att det medför oskälig börda för de skadelidande eller förvaltningen. Å andra sidan kan väderförhållandena eller tekniska problem i vissa fall göra det besvärligt att ta fotografier. I samband med beredningen har det föreslagits en alternativ regleringsmodell där tillståndet av fotografier alltjämt ska vara frivilligt, men kommunens landsbygdsnäringsmyndighet åläggs att undersöka sådana skadeplatser från vilka fotografier inte har tillställts. Den föreslagna alternativa modellen ökar dock sannolikt landsbygdsnäringsmyndighetens arbete och kostnaderna för undersökningar i terrängen.

Fotografiet eller fotografierna sparas redan för närvarande i jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområdes bildbank över djur och skadad egendom i fråga om skador som ska ersättas. Från bildbanken överförs fotografierna till viltskaderegistret där viltförvaltningen kan utnyttja dem t.ex. vid behandlingen av dispens för jakt på stora rovdjur. Vid sparandet är det möjligt att utnyttja programmet Pesä som kom till i anslutning till jord- och skogsbruksministeriets projekt för att göra uppföljningen av skador orsakade av rovdjur elektronisk. Programmet gör behandlingen av skador orsakade av rovdjur avsevärt snabbare eftersom skadeanmälan överförs elektroniskt till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet. Programmet Pesä har redan tagits i bruk i 21 renbeteslag. Totalt 31 procent av alla skadeanmälningar som lämnats in via programmet Pesä innehåller fotografier. Programmet har varit i bruk i något över ett år och via det har det lämnats in sammanlagt 1 639 skadeanmälningar, av vilka 506 innehåller fotografier.

Enligt 3 mom. 5 punkten ska skadeanmälan innehålla uppgift om den tidpunkt när skadan uppdagats. Denna uppgift förutsätts också ifråga om andra skador än skador på ren. I övrigt kvarstår regleringen om innehållet i skadeanmälan som tidigare.

26 §. *Konstaterande och värdering av skador på odling, djur, lösöre och ren.* Hänvisningen till den upphävda skördeskadlagen stryks i paragrafen.

31 §. *Inlämnande av ansökan.* Paragrafen ändras så att ett nytt 2 mom. fogas till paragrafen, varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom. Enligt det nya 2 mom. ska ansökan om ersättning lämnas in inom en månad från anmälan om skadan på ren, om det inte ordnas någon terrängundersökning med anledning av skadan. Bestämmelsen motsvarar gällande ersättningspraxis.

33 §. *Beslut om ersättning.* Det föreslås att bestämmelsen ändras så att ett beslut om ersättning och handlingar som hänför sig till behandlingen av ett ärende kan undertecknas maskinellt. Enligt 20 § 2 mom. i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) ska det föreskrivas särskilt om maskinell underskrift av handlingar som kommit till i förvaltningsmyndigheternas verksamhet.

2 Ikraftträdande

RP 263/2018 rd

Lagen föreslås träda i kraft den 1 april 2019.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av viltskadelagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i viltskadelagen (105/2009) 15 §,
ändras 9–11, 23, 26, 31 och 33 § samt
fogas till lagen en ny 10 a § som följer:

9 §

Ersättnings belopp

Maximibeloppet av ersättningen får inte överstiga den skadade egendomens gängse värde. Om ersättningar inte kan betalas till fullt belopp inom ramen för budgeten, minskas ersättningsbeloppet i samma proportion för alla som har rätt till ersättning. Beloppen minskas dock inte vid ersättning för personskada eller vid ersättning för de skador på odling, djur eller lösöre som orsakats av stora rovdjur.

En skada som orsakats av vilt ersätts om det sammanlagda beloppet av de i denna lag avsedda skador som den sökande lidit överstiger 170 euro per kalenderår. Begränsningen gäller dock inte personskador som orsakats av stora rovdjur.

Om en skada ersätts får den som söker ersättning också ersättning för de värderingskostnader som han eller hon har betalt och som kan anses behövliga och rimliga med tanke på skadetredningen.

Vid beräkningen av ersättningsbeloppet beaktas som avdrag de ersättningar som på basis av annan lagstiftning eller försäkring fås på grund av skadefallet.

10 §

Ersättning för skador på odling

Skador på odling orsakade av vilt kan ersättas högst till ett belopp som motsvarar värdet av den förlorade skörden och det gängse värdet av de skadade trädgårds- och plantskoleväxterna. Vid beräkningen av ersättningsbeloppet för skador på odling beaktas såsom avdrag inbesparade skördekostnader och andra kostnader. Ersättning betalas inte för skador på viltvårdsåkrar.

Landsbygdsverket meddelar årligen föreskrifter om normskördeområden, normskördar och om priser per enhet på olika växtarter som ska tillämpas vid värderingen av skördeskador. Priserna per enhet fastställs så att de motsvarar de genomsnittliga försäljningspriserna under skördeåret i fråga. Med en växtarts normskörd avses den genomsnittliga årsskörd per arealenhet som fås från normskördeområdet. Normskörden är det aritmetiska medelvärdet av skördemängderna under de fem år som föregår skådeåret. Vid beräkningen av medelvärdet beaktas inte den största och minsta skörden.

Värdet av en växtarts normskörd beräknas genom att det pris per enhet som enligt Landsbygdsverkets föreskrift fastställts för växtarten i fråga används som koefficient.

10 a §

RP 263/2018 rd

Ersättning för vissa skador på odling

Ersättning för skador som hjortdjur orsakat på odling beviljas i form av stöd av mindre betydelse. Bestämmelser om beviljande av sådant stöd finns i kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn och i kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse.

11 §

Ersättning för skador på djur

Skador på husdjur och andra djur som orsakats av vilt kan ersättas högst till ett belopp som motsvarar det gängse värdet av det dödade eller på grund av skada avlivade djuret. Ersättning betalas inte för försvunna djur. För ett skadat djur kan ersättning betalas högst till ett belopp som motsvarar veterinärkostnaderna och förlusten av avkastningen, dock högst till ett belopp som motsvarar det gängse värdet av djuret eller honungen. Vid beräkning av ersättningsbeloppet för skador på djur beaktas som avdrag det belopp till vilket djuret kan användas.

Bestämmelser om de gängse värden som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

23 §

Anmälan om skada

Den som ämnar ansöka om i denna lag avsedd ersättning för skada som orsakats av vilt ska efter att ha upptäckt skadan utan dröjsmål göra en skadeanmälan för konstaterande och värdering av skadan samt för andra i saken påkallade åtgärder. Skador på ren ska märkas ut i terrängen med tanke på eventuella undersökningar. Vid skador på ren ska den skadelidandes renbeteslag göra skadeanmälan utifrån de uppgifter som renbeteslaget fått från renägaren eller någon annan person. Anmälan får också göras elektroniskt.

Skadeanmälan görs

- 1) vid personskador hos polisen på skadefallsorten,
- 2) vid skador på odling, djur, lösöre och ren hos landsbygdsnäringsmyndigheten på skadefallsorten,
- 3) vid skogsskador hos den behöriga skogscentralen på skadefallsorten.

I skadeanmälan ska i enlighet med sakens natur ingå följande detaljerade uppgifter och utredningar:

- 1) den skadelidandes namn-, adress- och lägenhetsuppgifter samt övriga kontaktuppgifter,
- 2) platsen där skadan inträffat och annan behövlig geografisk information,
- 3) vad som orsakat skadan,
- 4) tidpunkten för skadan,
- 5) tidpunkten när skadan har uppdagats,
- 6) växtart, skadeareal och mängden förstörd skörd,
- 7) djurart och antalet döda eller skadade djur,
- 8) arten av och mängden lösöre som förstörts eller skadats,
- 9) huruvida den skadelidande har möjlighet att få skadeersättning på grundval av försäkring eller på andra grunder,
- 10) vid skador på ren ersättningssökandens renbeteslag och renbeteslagets nummer, skadaplatsens koordinater samt ett fotografi på skadeobjektet som märkts ut i terrängen och på omgivningen där skadan har inträffat,
- 11) andra faktorer som inverkar på skadans storlek än de som anges i 1—10 punkten.

RP 263/2018 rd

Landsbygdsverket fastställer formuläret för anmälningsblanketten och får utfärda närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid den tekniska behandlingen av skadeanmälningar.

26 §

Konstaterande och värdering av skador på odling, djur, lösöre och ren

Skador på odling konstateras och värderas av landsbygdsnäringsmyndigheten på skadefallsorten.

Skador på djur, lösöre och ren konstateras och värderas av landsbygdsnäringsmyndigheten på skadefallsorten. Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet kan vid behov anlita en ojävig sakkunnig vid konstaterandet och värderingen av skador på ren. Värderingen ska göras utan dröjsmål efter att kommunens landsbygdsnäringsmyndighet har underrättats om skadan.

Om en skada har inträffat inom en annan kommun än den skadelidandes hemkommun ska den som utför värderingen sända skadeanmälan och värderingsinstrumentet till landsbygdsnäringsmyndigheten i den skadelidandes hemkommun för beslut om ersättning.

När en ojävig sakkunnig som avses i 2 mom. konstaterar och värderar skador på ren ska på honom eller henne tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

31 §

Inlämnande av ansökan

En skriftlig ansökan om ersättning ska lämnas in till den behöriga myndigheten eller skogscentralen inom en månad från det att värderingen av skadan färdigställdes eller efter det att den läkare som behandlat den skadade gav sitt utlåtande.

Om det med anledning av en skada på ren inte ordnas någon terrängundersökning ska ansökan om ersättning lämnas in inom en månad från anmälan om skadan.

Av särskilda skäl får ersättning sökas även senare.

33 §

Beslut om ersättning

På ansökan om ersättning ska ges ett skriftligt beslut av vilket ska framgå följande:

- 1) art och omfattning av den skada som ersätts,
- 2) ersättningsbeloppet och beräkningsgrunden,
- 3) grunderna för ett eventuellt återkrav av ersättning.

Bestämmelser om ersättningsbeslut och anvisning för sökande av ändring finns dessutom i 7 kap. i förvaltningslagen (434/2003).

Beslut om ersättning och handlingar som hänför sig till behandlingen av ett ärende får undertecknas maskinellt.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

RP 263/2018 rd

Helsingfors den 29 november 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä

Lag

om ändring av viltskadelagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i viltskadelagen (105/2009) 15 §,
ändras 9–11, 23, 26, 31 och 33 § samt
fogas till lagen en ny 10 a § som följer:

Gällande lydelse

9 §

Ersättningens belopp

Maximibeloppet av ersättningen får inte överstiga den skadade egendomens gängse värde.

Om ersättningar inte kan betalas till fullt belopp inom ramen för budgeten, minskas ersättningsbeloppet i samma proportion för alla som har rätt till ersättning. Beloppen minskas dock inte vid ersättning för personskada.

En skada som orsakats av vilt ersätts om det sammanlagda beloppet av de i denna lag avsedda skador som den sökande lidit överstiger 170 euro per kalenderår. Begränsningen gäller dock inte personskador som orsakats av stora rovdjur.

Om en skada ersätts får den som söker ersättning också ersättning för de värderingskostnader som han eller hon har betalt och som kan anses behövliga och rimliga med tanke på skadeutredningen.

Vid beräkningen av ersättningsbeloppet beaktas som avdrag de ersättningar som på basis av annan lagstiftning eller försäkring fås på grund av skadefallet.

10 §

Föreslagen lydelse

9 §

Ersättningens belopp

Maximibeloppet av ersättningen får inte överstiga den skadade egendomens gängse värde.

Om ersättningar inte kan betalas till fullt belopp inom ramen för budgeten, minskas ersättningsbeloppet i samma proportion för alla som har rätt till ersättning. Beloppen minskas dock inte vid ersättning för personskada *eller vid ersättning för de skador på odling, djur eller lösöre som orsakats av stora rovdjur.*

En skada som orsakats av vilt ersätts om det sammanlagda beloppet av de i denna lag avsedda skador som den sökande lidit överstiger 170 euro per kalenderår. Begränsningen gäller dock inte personskador som orsakats av stora rovdjur.

Om en skada ersätts får den som söker ersättning också ersättning för de värderingskostnader som han eller hon har betalt och som kan anses behövliga och rimliga med tanke på skadeutredningen.

Vid beräkningen av ersättningsbeloppet beaktas som avdrag de ersättningar som på basis av annan lagstiftning eller försäkring fås på grund av skadefallet.

10 §

Gällande lydelse

Ersättning för skador på odling

Skador på odling orsakade av vilt kan ersättas högst till ett belopp som motsvarar värdet av den förlorade skörden och det gängse värdet av de skadade trädgårds- och plantskoleväxterna. Vid beräkningen av ersättningsbeloppet för skador på odling beaktas såsom avdrag inbesparade skördekostnader och andra kostnader. Ersättning betalas inte för skador på viltvårdsåkrar.

Vid beräkningen av skadebeloppet används som pris per enhet för odlingsväxter och normskörd i lagen om ersättande av skördeskador (1214/2000, skördeskadelagen) eller med stöd av den eller 3 mom. fastställda priser per enhet och normskördar för respektive område.

Landsbygdsverket utfärdar vid behov bestämmelser om de priser per enhet och normskördar som ska användas då ersättning betalas för trädgårds- och plantskoleväxter och för sådana odlingsväxter som inte nämns i skördeskadelagen. Vid fastställande av enhetspris och normskördar tillämpas bestämmelserna i 6 och 7 § i skördeskadelagen om fastställande av de priser per enhet och normskördar på olika växtarter som ska tillämpas vid värderingen av skördeskador.

Föreslagen lydelse

Ersättning för skador på odling

Skador på odling orsakade av vilt kan ersättas högst till ett belopp som motsvarar värdet av den förlorade skörden och det gängse värdet av de skadade trädgårds- och plantskoleväxterna. Vid beräkningen av ersättningsbeloppet för skador på odling beaktas såsom avdrag inbesparade skördekostnader och andra kostnader. Ersättning betalas inte för skador på viltvårdsåkrar.

Landsbygdsverket meddelar årligen föreskrifter om normskördeområden, normskördar och om priser per enhet på olika växtarter som ska tillämpas vid värderingen av skördeskador. Priserna per enhet fastställs så att de motsvarar de genomsnittliga försäljningspriserna under skördeåret i fråga. Med en växtarts normskörd avses den genomsnittliga årsskörd per arealenhet som fås från normskördeområdet. Normskörden är det aritmetiska medelvärdet av skördemängderna under de fem år som föregår skådeåret. Vid beräkningen av medelvärdet beaktas inte den största och minsta skörden.

Värdet av en växtarts normskörd beräknas genom att det pris per enhet som enligt Landsbygdsverkets föreskrift fastställts för växtarten i fråga används som koefficient.

10 a §

Ersättning för vissa skador på odling

Ersättning för skador som hjortdjur orsakat på odling beviljas i form av stöd av mindre betydelse. Bestämmelser om beviljande av sådant stöd finns i kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn och i kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse.

Gällande lydelse

Ersättning för skador på djur

Skador på husdjur och andra djur som orsakats av vilt kan ersättas högst till ett belopp som motsvarar det gängse värdet av det dödade eller på grund av skada avlivade djuret. För ett skadat djur kan ersättning betalas högst till ett belopp som motsvarar veterinärkostnaderna och förlusten av avkastningen, dock högst till ett belopp som motsvarar det gängse värdet av djuret eller honungen. Vid beräkning av ersättningsbeloppet för skador på djur beaktas som avdrag det belopp till vilket djuret kan användas.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskrivs om de gängse värden som ska tillämpas vid ersättning för skador på djur.

15 §

Exceptionellt stora skador på ren

För exceptionellt stora skador på ren kan betalas särskild ersättning när mängden skador på ren i renbeteslaget under de tre föregående åren i relation till det sammanlagda antalet livrenar och slaktrenar uppnår en minsta mängd som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

Den särskilda ersättningen uppgår till två gånger ersättningen enligt 13 §.

De ersättningsberättigade renbeteslagen fastställs genom förvaltningsbeslut av jord- och skogsbruksministeriet.

23 §

Anmälan om skada

Den som ämnar ansöka om i denna lag avsedd ersättning för skada som orsakats av vilt ska efter att ha upptäckt skadan utan dröjsmål göra en skadeanmälan för konstaterande och värdering av skadan samt för andra i saken påkallade åtgärder. Vid skador på ren ska renbeteslaget göra skadeanmälan utifrån anmälan från renägaren eller någon annan person.

Föreslagen lydelse

Ersättning för skador på djur

Skador på husdjur och andra djur som orsakats av vilt kan ersättas högst till ett belopp som motsvarar det gängse värdet av det dödade eller på grund av skada avlivade djuret. *Ersättning betalas inte för försvunna djur.* För ett skadat djur kan ersättning betalas högst till ett belopp som motsvarar veterinärkostnaderna och förlusten av avkastningen, dock högst till ett belopp som motsvarar det gängse värdet av djuret eller honungen. Vid beräkning av ersättningsbeloppet för skador på djur beaktas som avdrag det belopp till vilket djuret kan användas.

Bestämmelser om de gängse värden som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Upphävs

23 §

Anmälan om skada

Den som ämnar ansöka om i denna lag avsedd ersättning för skada som orsakats av vilt ska efter att ha upptäckt skadan utan dröjsmål göra en skadeanmälan för konstaterande och värdering av skadan samt för andra i saken påkallade åtgärder. *Skador på ren ska märkas ut i terrängen med tanke på eventuella undersökningar.* Vid skador på ren ska den skadelidandes renbeteslag göra skadeanmälan utifrån *de uppgifter som ren-*

Gällande lydelse

- Skadeanmälan görs
- 1) vid personskador hos polisen på skadefallsorten,
 - 2) vid skador på odling, djur, lösöre och ren hos landsbygdsnäringsmyndigheten på skadefallsorten,
 - 3) vid skogsskador hos den behöriga skogscentralen på skadefallsorten.
- I skadeanmälan ska i enlighet med sakens natur uppges följande detaljerade uppgifter:
- 1) den skadelidandes namn-, adress-, lägenhets- och övriga kontaktuppgifter,
 - 2) platsen där skadan inträffat och annan behövlig geografisk information,
 - 3) vad som orsakat skadan,
 - 4) tidpunkten för skadan,
 - 5) växtart, skadeareal och mängden förstörd skörd,
 - 6) djurart och antalet döda eller skadade djur,
 - 7) arten av och mängden lösöre som förstörts eller skadats,
 - 8) huruvida den skadelidande har möjlighet att få skadeersättning på grundval av försäkring eller på andra grunder,
 - 9) andra faktorer som inverkar på skadans storlek.

Landsbygdsverket fastställer formuläret för anmälningsblanketten och får utfärda närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid den tekniska behandlingen av skadeanmälningar.

26 §

Konstaterande och värdering av skador på odling, djur, lösöre och ren

Föreslagen lydelse

beteslaget fått från renägaren eller någon annan person. Anmälan får också göras elektroniskt.

- Skadeanmälan görs
- 1) vid personskador hos polisen på skadefallsorten,
 - 2) vid skador på odling, djur, lösöre och ren hos landsbygdsnäringsmyndigheten på skadefallsorten,
 - 3) vid skogsskador hos den behöriga skogscentralen på skadefallsorten.
- I skadeanmälan ska i enlighet med sakens natur *ingå följande detaljerade uppgifter och utredningar:*
- 1) den skadelidandes namn-, adress- och lägenhetsuppgifter samt övriga kontaktuppgifter,
 - 2) platsen där skadan inträffat och annan behövlig geografisk information,
 - 3) vad som orsakat skadan,
 - 4) tidpunkten för skadan,
 - 5) *tidpunkten när skadan har uppdragats,*
 - 6) växtart, skadeareal och mängden förstörd skörd,
 - 7) djurart och antalet döda eller skadade djur,
 - 8) arten av och mängden lösöre som förstörts eller skadats,
 - 9) huruvida den skadelidande har möjlighet att få skadeersättning på grundval av försäkring eller på andra grunder,
 - 10) *vid skador på ren ersättningsökandens renbeteslag och renbeteslagets nummer, skadeplatsens koordinater samt ett fotografi på skadeobjektet som märkts ut i terrängen och på omgivningen där skadan har inträffat,*
 - 11) *andra faktorer som inverkar på skadans storlek än de som anges i 1–10 punkten.*

Landsbygdsverket fastställer formuläret för anmälningsblanketten och får utfärda närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid den tekniska behandlingen av skadeanmälningar.

26 §

Konstaterande och värdering av skador på odling, djur, lösöre och ren

RP 263/2018 rd

Gällande lydelse

Skador på odling konstateras och värderas av landsbygdsnäringsmyndigheten på skadefallsorten på det sätt som bestäms om värderingen av skördeskador i skördeskadelagen.

Skador på djur, lösöre och ren konstateras och värderas av landsbygdsnäringsmyndigheten på skadefallsorten. Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet kan vid behov anlita en ojävig sakkunnig vid konstaterandet och värderingen av skador på ren. Värderingen ska göras utan dröjsmål efter det att kommunens landsbygdsnäringsmyndighet har underrättats om skadan.

Om en skada har inträffat inom en annan kommun än den skadelidandes hemkommun ska den som utför värderingen sända skadeanmälan och värderingsinstrumentet till landsbygdsnäringsmyndigheten i den skadelidandes hemkommun för beslut om ersättning.

När en ojävig sakkunnig som avses i 2 mom. konstaterar och värderar skador på ren ska på honom eller henne tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänstest ansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

31 §

Inlämnande av ansökan

En skriftlig ansökan om ersättning ska lämnas in till den behöriga myndigheten eller skogscentralen inom en månad från det att värderingen av skadan färdigställdes eller efter det att den läkare som behandlat den skadade gav sitt utlåtande.

Av särskilda skäl får ersättning sökas även senare.

33 §

Beslut om ersättning

På ansökan om ersättning ska ges ett skriftligt beslut av vilket *klart* ska framgå följande:

Föreslagen lydelse

Skador på odling konstateras och värderas av landsbygdsnäringsmyndigheten på skadefallsorten.

Skador på djur, lösöre och ren konstateras och värderas av landsbygdsnäringsmyndigheten på skadefallsorten. Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet kan vid behov anlita en ojävig sakkunnig vid konstaterandet och värderingen av skador på ren. Värderingen ska göras utan dröjsmål efter att kommunens landsbygdsnäringsmyndighet har underrättats om skadan.

Om en skada har inträffat inom en annan kommun än den skadelidandes hemkommun ska den som utför värderingen sända skadeanmälan och värderingsinstrumentet till landsbygdsnäringsmyndigheten i den skadelidandes hemkommun för beslut om ersättning.

När en ojävig sakkunnig som avses i 2 mom. konstaterar och värderar skador på ren ska på honom eller henne tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänstest ansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

31 §

Inlämnande av ansökan

En skriftlig ansökan om ersättning ska lämnas in till den behöriga myndigheten eller skogscentralen inom en månad från det att värderingen av skadan färdigställdes eller efter det att den läkare som behandlat den skadade gav sitt utlåtande.

Om det med anledning av en skada på ren inte ordnas någon terrängundersökning ska ansökan om ersättning lämnas in inom en månad från anmälan om skadan.

Av särskilda skäl får ersättning sökas även senare.

33 §

Beslut om ersättning

På ansökan om ersättning ska ges ett skriftligt beslut av vilket ska framgå följande::

RP 263/2018 rd

Gällande lydelse

- 1) art och omfattning av den skada som ersätts,
- 2) ersättningsbeloppet och beräkningsgrunden,
- 3) grunderna för ett eventuellt återkrav av ersättning.

I fråga om ersättningsbeslut i övrigt och anvisning för sökande av ändring gäller 7 kap. i förvaltningslagen (434/2003).

Föreslagen lydelse

- 1) art och omfattning av den skada som ersätts,
- 2) ersättningsbeloppet och beräkningsgrunden,
- 3) grunderna för ett eventuellt återkrav av ersättning.

Bestämmelser om ersättningsbeslut och anvisning för sökande av ändring finns dessutom i 7 kap. i förvaltningslagen (434/2003).

Beslut om ersättning och handlingar som hänför sig till behandlingen av ett ärende får undertecknas maskinellt.

Denna lag träder i kraft den 20 .